

Jan Tomczak

"Eltern heute mit der Jugend konfrontiert", Walter Rupp, Innsbruck-Wien-München i Würzburg 1972 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 224-225

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

stanowi pewną, zamkniętą w sobie całość. Część druga jest poszerzeniem i pogłębieniem części pierwszej. Uwydatnia się to szczególnie w tych tematach, które się powtarzają w obu częściach. Niemal paralelny układ materiału w dwóch częściach sprawia, że poznana treść i przeżycia dzieci powinny głębiej zapasć w ich świadomość. W każdej części jest po trzydzieści pięć tematów i na końcu dodatek w postaci modlitw dostosowanych do Mszy św. dla dzieci.

W obu częściach autorzy wychodzą od wezwania, które Bóg kieruje do ludzi, a kończą na wtajemniczeniu dzieci w Eucharystię. W pierwszej części zaczynają od powołania Samuela, a w drugiej — Abrahama. W pierwszej części mocniej akcentują Stary Testament, ale nie w sensie „historii biblijnej”. Szesć jednostek jest poświęconych Eliaszowi. Jakub występuje jedynie jako wprowadzenie do pojęcia ludu Bożego. W drugiej części bardziej rozbudowano naukę Nowego Testamentu. W obu częściach nie widać troski o chronologię.

W Eucharystii nie ma mowy o ofierze. W pierwszej części skoncentrowano się na pokarmie. W drugiej uwypuklono wspólnotę, a w obu częściach występuje nauka o posłannictwie.

Podręcznik uwzględnia wielkie uroczystości liturgiczne, jak Boże Narodzenie, Święto Objawienia, Zmartwychwstanie. Wątki biblijne przeplatają się ze współczesnymi sprawami. Zbawienie ujmują autorzy antropologicznie.

Omawiany podręcznik odznacza się prostymi i łatwymi sformułowaniami. Zawiera mało treści pisanej, a za to bogato i kolorowo ilustrowane. Rysunki ilustrują, a w pewnych jednostkach uzupełniają treść słowną. Często ukazują moment antropologiczny, konieczny, a nie zawsze uwzględniony w tekście. W graficznym rozmieszczeniu tekstu pisanego i obrazków zastosowano duże urozmaicenie. Dzięki czemu podręcznik nie nuży swą monotonością graficzną. Niemal każdy temat ma inne rozmieszczenie.

Podręcznik ten może dużo pomóc wychowawcom zajmującym się w teorii i w praktyce dziećmi upośledzonymi.

Ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Walter RUPP, *Eltern heute mit der Jugend konfrontiert*, Innsbruck-Wien-München i Würzburg 1972, Tyrolia-Verlag oraz Echter-Verlag, s. 148.

Książka ta powstała jako owoc 10-letniej pracy autora wśród młodzieży w wieku 13—18 lat. Autor spotykał się z młodzieżą w ponad 150 szkołach średnich. Przeprowadzał wśród wspomnianej młodzieży dni skupienia, różne kursy i wywiady, połączone z dyskusjami. Przez wiele lat odpowiadał w czasopiśmie młodzieżowym i w listach indywidualnych na problemy poruszane przez młodzież. Swoje długoletnie doświadczenia zebrał w tej książce.

Autor wychodzi od stwierdzenia, że młodzież nastrożona duże trudności wychowawcze rodzicom i nauczycielom. Wywołują one u wielu dorosłych lęk i bezradność, którym za mało zapobiega literatura pedagogiczna. Zajmuje się ona bowiem za dużo dziećmi przed okresem dojrzewania, a za mało młodzieżą. A gdy już to czyni, zbyt często zadawała się opisywaniem problemów i badaniami, a powstrzymuje się od rozstrzygnięcia i wydawania sądu. Pedagog, który unika zajmowania stanowiska, jest podobny do lekarza, który stawia diagnozę, a nie podejmuje się leczenia.

Tę lukę próbuje wypełnić Walter Rupp swoją książką. Stawia odważnie problemy. Pragnie nie tylko informować, ale także bronić słusznych opinii. Zajmuje jasne stanowisko i gotów jest na konfrontację z poglądami przeciwnymi.

Wielu rodziców ogranicza swoją troskę o dzieci do zapewnienia im jedynie warunków życia, zwłaszcza materialnych. Tymczasem wychowanie jest czymś więcej niż zapewnieniem takich warunków. Książka ta nie ma

zamiaru dawać gotowych recept na wychowanie, zresztą takie w ogóle nie istnieją. Chce pobudzić jednak do zastanowienia się i pomóc w zrozumieniu trudnych spraw wychowawczych.

Autor jest realistą. Konflikty młodzieży z dorosłymi ocenia jako zjawisko normalne, a nawet pozytywne. Istniały one zawsze. Świata, w którym żyją młodzi, nie można uznać za najlepszy. Stąd zrozumiałe są bunty nastolatków. Młodzież łatwą lubią wychowawcy. Ale tego nie można uznawać za gwarancję, że wyrosną z niej lepsi ludzie. Mogą to być zwykli konformiści, ludzie bez większych ideałów, a przecież nie o takich powinni marzyć wychowawcy.

Walter Rupp nie należy do naiwnych optymistów, którzy uważają, że młodzież trzeba pozostawić jej własnemu losowi i nie stawiać jej wymagań. Takie stanowisko uważa za niesłuszne i zgubne dla wychowania.

W rozdziałach swej książki ukazuje, jaka jest obecna młodzież. Jak myśli. Jak przeżywa doznania: Jak reaguje na to, co ją otacza. Oto kilka przykładów, jak autor charakteryzuje (ocenia) młodzież. Nastolatki lubią rozwiązania radykalne i skrajne. Chcą wszystkiego doświadczyć. Cenią bardzo wolność i podejmowanie decyzji. Przeżywają lęk przed przyszłością. Nie lubią ironii na swój temat. Potrzebują zachęty i potwierdzenia siebie ze strony dorosłych.

Autor nie spełniłby założeń swej książki, gdyby nie charakteryzował wychowawców i środowiska, w którym żyją młodzi. Przypomina wychowawcom, że nie da się stworzyć świata bez konfliktów. Zresztą one są potrzebne do rozwoju człowieka. Wychowawcy, a zwłaszcza rodzice za mało znają młodzież i jej problemy. Często nie są przygotowani do swych zadań. Nieraz brakuje im wizji, według której powinni kształtować młodych ludzi. Jedni chcą dać całkowitą swobodę młodym. Niczym ich nie kępować. Inni pragną prowadzić ich na pasku. Jedno i drugie stanowisko nie jest słuszne. Wybranie zaś złotego środka wymaga dużej znajomości problemu, szczerości i otwartości.

Autor porusza ponadto takie zagadnienia, jak zmiana mentalności uczniów, czas wolny bez nudów, rozwój osobowości, kształtowanie własnego zdania. Omawia trudności popędu seksualnego, który stanowi poważny problem dla młodzieży. Stwierdza, że wprowadzenie pornografii w niektórych krajach jeszcze zwiększyło te trudności. W Danii i w Szwecji zwiększyły się przestępstwa obyczajowe, a w RFN od 1960 r. podwoiły się.

W końcowych rozdziałach Walter Rupp analizuje trudności religijne dzisiejszej młodzieży, która nie przyjmuje bezkrytycznie podawanych sobie treści, ale usiłuje je przemyśleć i zrozumieć.

Aby rozwiązywać trudności wychowawcze, religijne i moralne, konieczne jest wzajemne porozumienie między młodymi i dorosłymi, wzajemna wymiana zdań, słowem dialog.

Książkę należy uznać za cenny wkład do problematyki wychowania młodzieży. Chociaż autor mówi o problemach wychowawczych młodzieży w krajach języka niemieckiego, jednak książka ta może zainteresować wychowawców w innych państwach. Może się przyczynić do owocniejszej pracy nad młodzieżą.

Ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Günther WEBER, *Wie wir Menschen leben. Ein Religionsbuch für die Grundschule 2*, Freiburg-Basel-Wien 1972, Verlag Herder, s. 96.

Jak wskazuje podtytuł, książka ta jest podręcznikiem dla młodszych dzieci, w wieku mniej więcej klasy klasy II lub III. Zawiera trzy rozdziały: *O nas i o wielu ludziach* (12 jednostek lekcyjnych), *O Jezusie i Jego życiu* (11 jednostek), *O ludziach, którzy wierzą w Jezusa* (22 jednostek).

Autor wychodzi w całym układzie materiału oraz w poszczególnych